

gili; Deus autem paratissimus est conferre nobis suam gratiam. Secunda pars probatur, quia pauci sunt, qui istud votum possint emittere propter varia pericula, quæ hominibus accidunt, et ita se exponunt periculo sic voventes.

VI. Secundo dicendum est, votum de non peccando nullo modo, nec venialiter esse nullum, validum autem erit, si fiat de evitando aliquo veniali, si tale facile vitari possit. Prima pars probatur, quoniam impossibile est vitare omnia peccata venialia collective. Videatur Concilium Tridentinum sess. vi, can. xxiii. Pro intelligentia secundæ partis conclusionis notandum est, esse quædam peccata venialia, quæ difficillime, et quasi impossibiliter vitari possunt, ut mentis evagatio, subreptio, et motus primi etiam circa materias gravissimas, quæ peccata etiam sanctissimi patres committunt. Alia sunt, quæ facilius vitari possunt, ut mendacium jocosum, furtum in materia levi. Asserimus autem in hac conclusione, quod votum de prioribus peccatis venialibus non committendis est nullum, quia est impossibile: de secundis autem est validum, quia est possibile. Tertio assero, quod votum de non peccando venialiter, nec mortaliter est nullum, quia absolute est impossibile. Sed contra. Qui promittit centum, et non potest solvere quinquaginta; ergo votum prædictum obligabit ad non peccandum mortaliter, quia est possibile, quamvis non obligat ad non peccandum venialiter, quia est impossibile. Respondetur negando consequentiam, quia promissio (de qua in antecedente) habet materiam absolute possibilem; votum autem de quo in conclusione, habet materiam omnino impossibilem, quia tota materia illius est non peccare

mortaliter, nec venialiter, quod quidem absolute est impossibile, et ita promissio illius est nulla; promissio autem antecedentis obligat in quantum potest per oppositam rationem.

ARTICULUS VI.

Utrum votum factum propter malum finem de re tamen, quæ est in consilio sit validum?

I. Pro resolutione notandum est, tribus modis fieri posse hujusmodi votum propter malum finem. Primo, quando malus finis est res promissa, ut si quis voveat eleemosynam cum circumstantia vanæ gloriæ: et de hoc omnes conveniunt tale votum esse nullum cum sit clare de re mala: secundo, quando malus finis est ipsius voti, id est, quando ex intentione voventis votum refertur in malum finem, ut si quis voveat mille aureos, verbi gratia propter injustam victoriam obtinendam: tertio modo, materiæ voti, sed ampliatio voventis ad vovendum, ut si aliquis eques militaris profiteretur talem ordinem, motus desiderio habendi majores redditus, ut luxuriosius vivat.

II. Prima conclusio: Votum tertio modo factum est validum. Probat: Res promissa per tale votum est bona in se, et non ordinatur ad malum finem, finis enim operantis non viciat rem ipsam, sed tantum applicationem ad vovendum; ergo votum validum erit.

III. Secunda conclusio: Votum factum secundo modo est invalidum. Probat: Materia talis voti est mala, et peccatum, et relata in malum finem, ergo: secundo: Vovens sic facit Deum auctorem illius peccati, scilicet illius

victoriæ injustæ, et ostendit facto ipso Deo placere injustam victoriam; utrumque autem est blasphemum.

IV. Tertia conclusio: Quando votum est de re bona ordinatur tamen in penam peccati, aut præservationem illius, validum est, verbi gratia, promittit quis peregrinationem, vel religionis ingressum si amplius furatus fuerit, valida sunt ista vota. Probat: facile conclusio: Sunt de re bona relata in bonum finem, scilicet in vindictam criminis, vel ad præservandum ab illo; ergo.

V. Ultima conclusio: Quando votum est de re bona, quæ conjuncta est cum peccato, non tamen refertur ad illud peccatum, tale votum est validum, verbi gratia, vovet quis, qui alterum provocavit ad duellum, se daturum mille aureos, si salvus ex duello evaserit, aut ex alio bello injusto; hoc votum factum pro sua incolumitate est validum, etsi sit conjuncta res promissa cum duello. Item vovet adulter aliquid si ex concubina habuerit prolem, validum est votum, quia susceptio liberorum bona est, etiamsi sequatur ad illicitum concubitum. Probat: Vota ista sunt de re bona, et relata in aliquod bonum, quod potest optare vovens, ergo. Contra hic dicta nullum militare potest argumentum alicujus roboris, vel momenti, et sic ad sequentem articulum pergimus.

ARTICULUS VII.

Utrum vota facta de his, quæ sunt opposita consiliis sint valida?

I. Pro explicatione supponendum est tamquam certum, hic non loqui de actionibus, quæ præceptis simul, et consiliis opponuntur, ut nunquam dare eleemosynam, nunquam

mutuare, de his enim, ut opponuntur præceptis, jam diximus, quod non possunt esse materia voti, quia sunt mala. Loquimur ergo hic de his tantum, quæ opponuntur consiliis præcise; quæ quidem res sunt in triplici differentia; quædam enim sunt, quæ formaliter opponuntur consiliis, ut non ingredi religionem, etc. aliæ sunt, quæ ipsæ sunt consilia; cæterum sunt impossibilia cum cæteris bonis perfectioribus, quæ sunt magis in consilio, non tamen sunt impedimenta ad ascendendum ad superiora, de quibus supra diximus: aliæ sunt, quæ apponunt impedimentum ascendendi in altiorem statum, quamvis sint opera virtutis, ut contrahere matrimonium.

II. His suppositis sit prima conclusio: Votum de actionibus primi generis est omnino invalidum; istud enim votum non acceptatur a Deo, sequeretur enim alias, quod Deus moveret hominem ad duo opposita contradictoria simul; ex una enim parte constat Deum movere, et inspirare ad evangelica consilia; ex alia autem parte, si acceptaret talia vota, avocaret hominem ab illis consiliis trahendo ipsum ad opposita. Secundo, tale votum ponit obicem Spiritui sancto, qui semper procurat hominem ad altiora promovere, et ascensiones in cordibus nostris disponere; ergo. Antecedens probatur, quia per opera consilii ascendimus, et promovemur ad meliora, per opposita autem descendimus. Ultimo, qui promissit se non ingressurum religionem recte facit si ingrediatur: ergo signum est, quod illud votum non erat obligatorium, et talia vota cadere supra materiam indebitam, et propterea esse peccata venialia, non tamen mortalia, quia licet materia non sit grata Deo, non tamen est admodum ingrata.

III. Secunda conclusio : Licite potest quis vovere se non facturum deinceps aliquid, quod bonum sit, et sub consilio cadit, nisi certis adhibitis circumstantiis, ut si voveat quis se non mutuaturum, vel non fidejussurum quibuscumque. Probat conclusio explicando illam. Est quis facilis in vovendo, potest facere votum de non vovendo nisi adhibitis testibus. Similiter est quis facilis in fide jubendo pro omnibus indiscriminatim cum maxima propriæ facultatis jactura; potest vovere se non deinceps pro omnibus indiscriminatim fidejussurum, quia isto pacto hæc vota non opponuntur consiliis; non enim adversatur illis non vovere, vel fidei non jubere imprudenter. Advertendum est autem, quod si post emissum votum de non vovendo nisi cum tali circumstantia, adhuc voveat prætermissa illa validum erit votum, quoniam votum obligat jure naturali, et divino : non potest autem quis sua voluntate derogare istis juribus, sicut si quis emittat votum de non ducenda uxore, si postea ducat, manet obligatus matrimonio, quia matrimonium obligat de jure naturali, et divino, peccabit tamen vovens.

IV. Tertia conclusio : Vota de actionibus secundi generis sunt valida, quoniam sunt de re bona non impediens progressum vitæ spiritualis, cum emittentes illa possint ascendere ad vitam altiore.

V. Quarta conclusio : Votum de contrahendo matrimonio absolute loquendo est nullum, etiam si fiat animo non consumandi illud. Hæc conclusio est communis doctorum, excepto Cajetano hic, et Navarro capite XII, numero XLIII. Docet namque Cajetanus, quod quamvis votum de contrahendo matrimonio, secundum quod matrimonium ordinatur ad multiplicandam speciem huma-

nam, non sit materia voti; secundum autem quod ordinatur in remedium concupiscentiæ, erit materia voti in homine fragili, qui multum vexatur concupiscentiis carnis. Sed probatur nostra conclusio : Tale votum ponit obicem Spiritui sancto ad meliora ascendendi, imo per illud descendit homo ad imperfectiorem statum, quoniam descendit a statu continentiæ omnino ad statum incontinentiæ conjugalis; ergo votum de contrahendo matrimonio est nullum.

VI. Ultima conclusio : Qui nimium tentatur a veneris, si emittat votum simplex religionis, non tenetur illud implere, si prudenter intelligat, religionem non sibi profecturam, sed potius nocituram. Explicatur conclusio. Dixi quod non tenetur implere, tenetur tamen petere dispensationem, quod est maxime securum. Hæc conclusio colligitur ex D. Thoma ad tertium dicente, quod maceratio proprii corporis, in tantum est Deo accepta, in quantum est actus virtutis : est autem actus virtutis, in quantum prudenter fit, ut scilicet concupiscentia firmetur, et natura non nimis gravetur, et hac consideratione est materia voti, non alias. Subjicit tamen D. Thomas, quia in his, quæ ad se pertinent de facili homo facit talia vota, congruentius secundum arbitrium superiorum sunt servanda, vel non, ita tamen, quod si ex observatione talis voti magnum gravamen sentiret, et non esset facultas recurrendi ad superiorem, non debet homo tale votum servare. Quæ verba referens Cajetanus notat hic, non dixisse D. Thomam quod quando observatio voti nociva est notabiliter requiratur recursus ad superiorem, etiam in promptu habitum, sed dixit congruentius illud fieri. Addit autem Cajetanus ex D. Thoma ibi, quod in tali casu ma-

ceratio carnis obest; ergo non est materia voti, quia deficit illi prudentia. Diximus, in conclusione, si emittat votum simplex, nam si emitteret solemne, teneret; sicut enim traditio per matrimonium conjugii facta valida est, quamvis vita conjugalis alias sit incommoda contrahentibus, ita, imo et a fortiori, traditio per votum solemne religionis. Item, quia ex opposita sententia sequerentur multa inconvenientia, dum post votum solemne quis posset allegare vitam religiosam sibi nocere referendo culpam propriam in suam fragilitatem, cum certum sit, et Dei auxilio, et aliorum juvamine posse omnia incommoda sustinere.

SOLVUNTUR ARGUMENTA.

VII. Arguitur primo : Votum de non mutuando, vel fidei non jubendo quibuscumque hominibus est validum; mutuare enim, vel fidei jubere opera sunt consiliorum, et ita bene possunt prætermitti. Item, quia quod licet facere, licet vovere, sed licet non mutuare, vel fidei jubere, ergo licet hoc vovere. Secundo : Aliquando ingredi religionem cognoscenti se esse nimis fragilem, nec posse ita rigide vivere, potest esse actus virtutis; ergo potest vovere non ingredi religionem, si quidem de actu virtutis bene potest emitti votum. Tertio : Votum de ducenda uxore est validum, tamen est de opere opposito consiliis; ergo. Antecedens patet : Juramentum factum femine de ipsa in uxorem ducenda est obligatorium, ergo et votum. Confirmatur, quia respectu aliquorum est evangelicum consilium uxorem ducere, ut patet I Corinth. VII: *Qui non se continet nubat, melius est enim nubere quam uri.* Si

respondeas, ista vota nullo modo posse esse valida, quia sunt opposita cum operationibus perfectioribus, contra est. Si quis voveat religionem nimis strictam, aut se perpetuo servituro hospitali, ista sunt vota valida, tamen sunt impossibilia cum majoribus bonis, non enim poterit simul profiteri religionem arctiorem; ergo.

VIII. Ad primum patet ex secunda conclusione. Ad illud autem quod ibi subjungitur, videlicet, quia licet vovere, quod licet facere, respondetur ex dictis, si non sit impeditivum alterius majoris boni. Ad secundum ex dictis in ultima conclusione patet. Ad tertium negatur antecedens, et ab probationem negatur consequentia. Est enim hæc differentia, quia juramentum de matrimonio contrahendo est utile proximo, cui fit, et hæc de causa est servandum : votum vero fit Deo tantum, cui non est gratum votum, per quod non ascenditur in vitam spiritualem, et ita si juramentum fieret de aliquo, quod nullo modo esset utile proximo, sed præcise referretur in cultum Dei, tale juramentum non esset validum, si fieret de re opposita consiliis, sive formaliter, sive tamquam impedimentum consiliorum.

Ad confirmationem respondetur negando esse consilium evangelicum etiam homini fragili, qui uritur libidine, ducere uxorem, quia consilium evangelicum semper respicit id, quod est melius secundum se, et absolute; est autem de fide, quod religio est quid excellentius matrimonio. Fateor tamen quod est consilium salutare secundum regulas prudentiæ permissum in evangelio, et a D. Paulo, quod homo fragilis, qui alias uritur, ducat uxorem in remedium libidinis. Ad quartum respondetur, multum differre ista duo, scilicet esse aliquid incompos

sibile cum perfectioribus bonis, et consiliis, et esse illis formaliter oppositum, aut illorum impeditivum. Ea enim quæ sunt impossibilia cum perfectioribus bonis non impediunt, quin fiat transitus ab illis ad perfectiora bona, unde (ut diximus) possunt esse materia voti. Ex dictis colligitur non omnem actum virtutis esse materiam voti, sed illud dumtaxat, qui non est impeditivus perfectioris boni.

IX. Secundo, principaliter arguitur pro domino Cajetano contra quartam conclusionem: Matrimonium ratum non consummatum non ponit obicem religionis ingressui; ergo saltem erit licitum votum de contrahendo sine consummatione. Secundo, ex primo Corinth. vii: *Qui matrimonio jungit virginem suam, benefacit*: sed votum de re bona est validum, ergo. Tertio: Quamvis vovere absolute matrimonium sit discedere a statu continentia, et sub hac consideratione sit minus bonum, respectu tamen alicujus personæ se non potentis continere majus bonum erit nubere, secundum consilium citatum D. Pauli, quod si non se continent nubant, ergo.

X. Nihilominus ad primum respondetur negando consequentiam: qui enim simpliciter vovet contrahere matrimonium, ex natura rei obligat se ad illud consummandum, alias enim fallax esset hujusmodi matrimonium; quare dum absolute emittitur votum, est illicitum, quia ex natura sua est impeditivum majoris boni. Ad secundum patet ex dictis. Non enim sufficit, quod votum sit de re bona, sed requiritur ulterius, quod non sit impeditiva majoris boni. Ad tertium respondetur, quod quamvis respectu non valentis se continere sit consilium, et melius nubere quam uri, tamen respectu ipsius est impeditivum ma-

joris boni, et consequenter ad dicta non obligat.

XI. Dubitabis circa solutionem. Primum D. Thomæ, utrum in baptismo fiat votum. Conclusio: In baptismo nullum fit votum. Hæc conclusio est communis, quam tenet etiam hic Cajetanus. Et probatur: In baptismo nullum fit votum implicitum, vel explicitum, ergo: non explicitum, quia verba quæ dicuntur a baptizato, sunt credo, volo, abrenuntio, sed verba ista non dicunt promissionem explicitam, ut de se patet, ergo. Quod non fiat implicitum probatur: Votum implicitum fit, vel conjunctum cum aliqua consuetudine, vel statuto, vel cum altera re, quæ fit, ut patet in suscipiente sacros ordines, qui saltem implicite vovet castitatem, ex eo quod votum castitatis ex statuto Ecclesiæ conjunctum est cum susceptione ordinis sacri: sed cum baptismo non est conjunctum votum ex statuto Ecclesiæ, ut patet ex toto jure; ergo neque implicitum, neque explicitum votum fit in baptismo. Confirmatur, quia nullus fidelis censet cum peccat, se peccare duplex peccatum, alterum contra religionem ratione voti facti in baptismo, et alterum circa materiam illius peccati; ergo non fit tale votum: utrum autem gravius peccet in eodem peccato baptizatus, quam non baptizatus, disputatio est alterius loci.

XII. Arguitur primo pro parte affirmativa, ex D. Thomæ ibidem dicente, quod sub voto baptizatorum cadit abrenuntiare pompis diaboli, et fidem servare Christi, et subdit rationem, quia voluntarie fit. Confirmatur ex D. Hieronymo Amos vi, circa finem, et D. Ambrosio lib. i de sacramentis, cap. ii, et D. Augustino qui refertur de consecratione, dist. iv, canone Præterea, in quo dicitur: « Neophytos in baptismo spon-

dere, et promittere; » sed in hoc diximus supra consistere essentiam voti; ergo. Item arguitur auctoritate magistri sententiarum in iv, dist. xxxviii, idem affirmantis: ergo in baptismo fit votum.

XIII. Nihilominus respondetur. Ad primum D. Thomæ solummodo vellemus, quod ibi admissio antecedenti, scilicet, in baptismo fit votum, (quod revera non fit, ut diximus) solum id sequeretur, quod de necessariis ad salutem potest fieri votum, quatenus sunt voluntaria, non tamen vult, quod antecedens sit verum. Ad secundum respondetur, quod propositum firmum novæ vitæ solet dici votum a sanctis, ut supra vidimus, et tale est illud, quod debet fieri a baptizatis in baptismo. Sic potest explicari magister vel dici, quod tenuerit illam sententiam. Circa solutionem ad secundum poterat disputari de voto Jephthæ, an scilicet occiderit filiam, vel an fuerit validum tale votum. Sed de hoc videantur expositores sacræ Scripturæ Judæ xi, et expositores D. Thomæ in hoc articulo.

ARTICULUS VIII.

Utrum votum de re levi, verbi gratia de recitanda oratione dominica, obliget sub mortali?

I. Dubium istud movetur circa articulum tertium D. Thomæ, in quo inquisivit, an votum semper obliget ad sui observantiam. Et respondit conclusione affirmativa, ut diximus supra, quæ conclusio est certa secundum fidem, quam multis testimoniis sanctorum, et sacræ Scripturæ probat Gratianus in decretis, xxvii dist. et D. Thomas in argumento Sed contra. Insuper patet ex illo Psalmo lxxv: *Vovete, et reddite*

Domino Deo vestro. Et nota, quod observatio voti pertinet ad primum decalogi præceptum de cultu Dei; est enim actus religionis, ut supra diximus. Insuper conclusio D. Thomæ probatur: Major est obligatio religionis erga Deum, quam justitiæ erga proximum; sed ea, quæ homo debet proximo ex justitia tenetur reddere; ergo a fortiori tenetur reddere ea, quæ per votum debet Deo. Ex quo colligitur, quod obligatio voti ex genere suo est sub mortali.

II. Sic arguas contra hoc: Ex ratione D. Thomæ in corpore articuli, ubi affirmat obligationem voti pertinere ad fidelitatem, quam Deo servare tenemur; sed fidelitas solum obligat sub veniali, sicut veracitas, ad quam ipsa reducitur secundum D. Thomam infra quæst. cix. De quo videndus est Cajetanus quæst. ciii, art. ii, dub. iv, ergo non obligat sub mortali. Respondetur, quod illa, quæ promittuntur Deo, consecrantur cultui divino ex vi promissionis, et ita fidelitas circa impletionem talis promissionis pertinet jam ad virtutem religionis, quæ obligat sub mortali, et sic non manet præcise intra limites fidelitatis. Quod ergo D. Thomas docet loco citato est, quod fidelitas, et veracitas, quando secundum se considerantur, non extractæ ad alias virtutes, solum obligant sub veniali.

III. Ut id quod quæritur intelligatur, supponendum est, quod illa levis materia potest dupliciter cadere sub voto. Primo, sicut pars alterius materiæ majoris promissæ, ut duo, vel tria Ave Maria ingrediuntur, quando quis promittit rosarium, sicut pars materiæ promissæ. In quo casu certum esse debet solum esse peccatum veniale, non recitare illa, quia non recitando illa irrogatur minima irreverentia. Secundo modo potest materia levis cadere